Ч. 41. Чернівцї, четвер дня 22. лютого (5. марта) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ
щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Що ви собі думаєте, Москалї?

(Отверте письмо Українця до Москалїв).

Що ви собі гадаєте, Москалї, коли ви усїма силами хочете нас винародовити, знищити навіть наше імя на сїй землї, так густо политій нашою кровю? Чого ви так напосїлись на нас, що-б ми були Москалями? Чи розмислили ви, що вам з того прийде, як ви нас винародовите? Який нарід витворите ви на нашому місци?

Доки Українцї були Українцями, доти їх народне „україньске“ почутє завсїгди казало їм триматись разом з вами і підпирати одного з вами царя і одну державу. Поміркуйте тільки, чи ви сами витворили нинїшну державу Росию, чи може й ми причинились до вибудованя її? Хіба Українцї у самі тяжкі доби для Росиї не горнулись під прапор її царя, як один чоловік, встаючи до бою з найтяжчими ворогами і боронячи її, що мали сили? Теперже ви докладаєте усїх сил, щоб винищити нашу мову і наше народне почутє; а чи гадали ви о тім, чи у силах ви вставити у наш нарід разом з вашою мовою і ваше почутє народне? Руйнувати все лекше, як будувати. Роздивіть ся лишень по тих місцях і по тих людцях, що вже вивчились, як кажуть наші селяне, ламати язика. Які користи для себе, а тим паче для вашої і нашої держави, сподїваєтесь ви одержати від таких недоломків? Які чесноти відшукаєте ви у них, які щирі змаганя, які правдиві почуваня знайдете ви по таких людях? Чи такий „просвѣщенный“ чоловік захоче, як би настала у тім якась потреба, поступитись де хоч трохи на користь держави або загалу власним добром? Та нї бо! він думає тільки о власній шкурі і о нїчім більше. Чи відшукаєте у таких людей прихильність до чого иньшого, опріч таки сеї самої власної шкури? Невже ви гадаєте, що народна самосьвідомість не варт нїчого? Чи ви може справдї думаєте, що сила державна держить ся тільки на однїй механїчній силї, а не також і на живій силї народного духа? Не вгашайте духа! — казав Той, хто лучше нас з вами тямив всї справи, як правди так і кривди, що були і що ще будуть. Не вгашайте-ж духа, а тим паче духа так сприяючого вам!

Я казав, чи розміркували ви об тім, який нарід витворите ви на нашій землї, коли вам поведеть ся винародовити нас. По сим зразкам, що вже маємо їх досить, вже видко, яких патріотників витворите ви. Та ще долучивши до них жидів, Нїмцїв і всїх иньших, так як у мішанинї швидче йде „обрусѣніе“, бо — як каже та київска пісня на знесенє маґдебурского права: „а змішавшись із жидами всї похожі на цапів“ — то вже можно зрозуміти, який здобуток ви будете мати. Я бачу, що в такім разї з нас мають зробитись якісь нові Левантинцї, нарід, що не має власного народного почутя і не хоче мати нїякого, нарід без чести і совісти, нарід самолюбний і невірний, нарід нещирий і нетривкий. Але що вам вийде з того? Чи з такого здобутку ви будете мати користь? Доси наш нарід складав одну з підвалин російскої держави, але коли одна підвалина спорохнавіє, чи не покривить ся згодом, або при першій бурі і вся будова?

Та ще й ось що. За що ви власне так напосїлись на нас? За що ви тиснете так нашу мову і нашу славу і наші сьвятощі народні? Один церковний достойник казав тому 174 роки:

Всей слави нашої упадок послїдний,
Чого в сьвітї діждав еси, козак бідний!
Честь і славу в нївощо нашу обращають,
Козацькоє потребить імя помишляють.

А хиба тепер не те саме дїєте ви нам, хиба ви не помишляєте, як би й імя наше стерти? Але знов питаюсь, за що се, за що така напасть? Що ми заподїяли вам? Які лихі учинки наші против вас маєте ви на оцї? Чого, навіть, Полякам, котрих ви так лаєте, ви всеж даєте більше пільги нїж нам? Все-ж таки Полякам вільно хоч до Бога промовити по своєму! все-ж таки їм вільно хоч видавати кількадесять часописів на рідній мові! Але се Полякам ви

Для женщин.

— —

(*Жіноче питанє в австрийскій радї державній.*)

(Конець).

Тепер цїкаво послухати, що в самій палатї послів говорив про справу жіночу мінїстер просьвіти бар. Ґавч. При дебатї буджетовій над середними школами порушили деякі посли також справу висшого образованя шкільного женщин. На ті замітки відповів мінїстер просьвіти, а слова єго треба уважати поглядами правительства на т. зв. квестию жіночу.

„Приступаю — говорив мінїстер Ґавч — до квестиї жіночої. Може було би відповіднїйше сказати: до образованя жіночого, бо понятє слова „квестия жіноча“ містить в собі більше анїж се, що входить в мій ресорт. Вже в комісиї буджетовій я заявив передовсїм, що мінїстерство просьвіти не годить ся засновувати ґімназиї для женщин, а тепер мушу ще раз те саме з всею рішучостию повторити. Розуміє ся, що не моя річ запускати ся при тій нагодї в оцїнку психічних прикмет женщини. Уважаю можливим, що поодинокі женщини суть в силї покінчити з успіхом студиї, приписані для мужчин і відповісти вимогам всїх істнуючих іспитів; а все таки мінїстерство просьвіти не може не зважати на се, що квестия образованя женщин, як єї тепер загал понимає, має важне значінє також під взглядом економічним. Я зазначив вже в комісиї буджетовій, що рух жіночий містить в собі загальну небезпечність економічну — хоч для поодиноких личностий може бути, що єсть приватною потребою економічною — бо через надмірну конкуренцию жіночу мусїла би зменьшитись платня заробкова мужчин і тогдї як раз сї обставини, котрі причинили ся до заостреня в нашім часї квестиї жіночої, се єсть недогідні вигляди супружескі, а тим самим і відносини родинні мусїли би потерпіти. Ми чим раз більше віддаляли би ся від ідеалу родинної платнї заробкової, від сеї високости заробку, на котрій заробок мужа має вистати на утриманє родини.

Маючи те все на увазї, згадаю, що мінїстерство просьвіти занимає ся в тім напрямі деякими підготовляючими студиями. Найважнїйша річ — після моєї гадки — старатись о се, що можна назвати висшою наукою жіночою, старатись о науку, котра виходить поза обсяг народної і видїлової школи і котра містить в собі не так певне фахове образованє, як радше відповідне підготовленє дївчини до єї будучого званя жінки і матери. Закладанє таких висших шкіл дївочих (höhere Töchterschulen) в поодиноких краях після відмінних типів, відповідних місцевим відносинам — єсть як раз тим, до чого мусимо в першій лїнії змагати. В тім містить ся пекуча потреба передовсїм нашого середного стану; учителям, урядникам, офіцирам, котрих Бог поблагословив доньками, треба доконче прийти з якоюсь помочію і в тім взглядї мінїстерство просьвіти буде підпирати всїми способами закладанє таких шкіл. Але й в иньшім напрямі принесуть такі школи хосен. Тим піднесе ся спосібність до заробку женщин, буде можна для великого числа кандидаток, для котрих будуть установлені специяльні комісиї іспитові при унїверситетах, утворити при тих школах посади учительок і в сей спосіб они будуть могли відповідно співдїлати при висшім образованю свого власного пола.

Розуміє ся, що при тім всїм треба подбати й о тих, котрі справдї покінчили приватно ті заведеня наукові, котрі я уважаю невідповідними для жіночого пола, а то наші ґімназиї. Дотепер у нас в тім взглядї нема сталої практики. Ті кандидатки допускають ся, що правда, до іспитів, але тим іспитам не можна признати характеру повного іспиту зрілости. Хочу постаратись о се, щоби була подана можність також женьским кандидаткам складати іспит зрілости в кождім краю, в кождій мові, в ґімназиях державних під доглядом краєвого інспектора, розуміє ся цїлком після тих самих условій, що і для мужеских кандидатів, бо після моєї гадки було би цїлком неоправданим, класти для женьских кандидаток якісь лекші услівя, як для мужеских.

Поодиноким женщинам удало ся при витревалости придбати собі в належитім порядку дипльом докторский в заграничних унїверситетах, а взглядно факультетах, котрі майже так само

даєте: „изъ своего великодушія, не взирая на ихъ крамолы“ — а чого-ж нам не показуєте ви сього „великодушія“? Того, що ніяк? Правда ваша, ніяк! — а через що? Через те, що ми, власне ми, а ніхто иньший і навіть не ви саме зробили нинішню велику державу, нинішню „необъятную“ Росию... Але що-ж се шкодить? Так! се шкодить, і дуже! Ви нам повинні дякою, але нема нічого тяжшого і найнелюбязнійшого, як ся вдячність. То ви-ж нам тепер і віддячуєте! Так, братя, всї ті утиски, увесь сей гніт, всї ті глуми і гнобленя — се ваша дяка! Дяка за те, що ми при кождій пригоді ставали не тільки разом з вами, але навіть поперед вас, дяка за усю ту кров, пролиту нами в славу Росиї! Та, ніде правди дїти, ся дяка й геть-то похожа на кару. Кара за те, що ми все горнемось до одного з вами царя, кара за те, що ми осьмілюємось покладати на нього і тільки на нього одного свої надії... Той самий письменник (Теофан Прокопович) казав ще:

Не бачиш, Поляче, хто на тебе плаче,
Кого обиждаєш, кому досаждаєш?
Славу ти сотворших, побіди порождших,
Тщи ся істребити, славу іспразднити.
Де-ж услуга тая, єгда вся благая
Своя оставляли, тобі воювали:
Голев не жалїли, крови не шкодїли,
Тебе охраняя, тебе прославляя.
Що-ж тя ожидає, кая месть чекає,
Яко за благоє воздаєши злоє?
О коль люте время, о коль тяжке бремя,
Пошле на тя вскорі судяй правду горі!

Так, братя, історична Немизида є і мусить бути! Адже-ж ви саме так любите розписувати ся о „австрійской неблагодарности“ і о тім, що „Австрія за свою черную неблагодарность понесла вскорѣ наказаніе“, що певне ви міркували й о своїй! Чи може ви запевнились, що для вас ся Немезида не істнує і що ви можете сьміливо насьміхатись з Божої правди? Схаменїть ся і покиньте ваші наміри нас винародовити, бо ми нічим не заслужили на се від вас і вволїть ті невеличкі бажаня наші, бо.... бо як каже народна пісня о правдї і кривдї:

Сам Господь правда
І смирить гординю,
Вокрушить неправду,
Бознесе сьвятиню.

Українець.

Що нового в сьвітї?

Два важні факти стали ся сими днями в Австриї. Яке велике значінє має виборча реформа для усталеня внутрішних відносин в кождій державі, се знає кождий, хто має хоч сяке-таке понятє про вагу конституцийного народного заступництва. Конституция наша, уложена перед 30 роками Шмерлїнґом, тепер вже пережита, не відповідає ніяк теперішним відносинам, бо за той час зросла значно горожаньска сьвідомість в австрийских підданих. Упослїджені доси верстви народу домагають ся права вибору, на їх чолї робітники. Тому напорови мусїло вкінци піддати ся й австрийске правительство і 1893 р. вніс ґр. Таффе проєкт реформи виборчої. Великим парляментарним сторонництвам здавав ся той проєкт замахом на їх стан посїданя, і так повстала з противних собі сторонництв коалїция, котра повалила мінїстерство Таффого. Наступило коалїцийне мінїстерство кн. Віндішґреца — а з ним зачала ся тяганина і якесь дивоглядне поступованє в справі виборчої реформи, настали комітети і субкомітети з тайними нарадами. Хоч покладано на се мінїстерство великі надії, оно показало ся неспосібним до таких великих задач і впало. Провізоричне урядниче мінїстерство не могло за так важну справу, якою є виборча реформа, взяти ся. Наступило нове мінїстерство ґр. Баденїого, а оно прирекло з самого початку скоро предложити новий проєкт виборчої реформи і додержало ту обітницю. Яку дорогу перейшов доси сей проєкт, наші читателї знають: довга нарада в палатї послів, відосланє до комісиї для реформи виборчої, і знов довга ґенеральна дебата. Показало ся, що між поглядами поодиноких сторонництв є такі великі ріжницї, що здавало ся, мов би й се нове мінїстерство повалить ся при сїй реформі; ба, дали ся чути голоси, що таки справдї нема надії на ухваленє того проєкту. Отже обава показала ся пустою, бо комісия для реформи виборчої приняла вже в специяльній розправі перший і найголовнїйший артикул проєкту, котрим установляє ся пяту курию з 72 мандатами. Се рішенє то великий крок наперед; оно віщує успішне полагодженє важної справи, доказує силу і енерґію теперішного кабінету.

Друга цікава справа, се громадскі вибори у Відни. Всїляко говорено перед тим про них; особливо удержувала ся чутка, що лїберали здобудуть собі за помочію правительства більше мандатів, як послїдного разу. Але рахунок на поміч правительства показав ся хибним, бо оно до сих виборів зовсїм не мішало ся, а полишило їх вільній волї народу. Показало ся отже, що антисемітский рух не лише справдї закорінив ся, але навіть що раз більше росте. При виборах з третього кола здобули антисеміти всї 46 мандатів. Дуже цікаві суть статистичні дані з голосованя: На 56.682 управнених до голосованя голосувало 45.249 виборців, а з тих голосів упало на антисемітских кандидатів 33.538, на лїберальних 9.123, а на социял-демократичних 1.073. Минувшого року голосувало на 54.680 управнених 43.076, а то 30.544 на антисемітских, а 11.125 на лїберальних кандидатів. Ба, що більше, в дїльницях Сіммерінґ і Ортакрінґ дістали социял-демократичні кандидати більше голосів, як лїберальні! Се чей добре доказує постепенний упадок лїберальної партиї. В другім колї здобули антисеміти 32 мандатів, а лїберали 14, значить вже тепер мають антисеміти більшість в громадскій радї. Чи здобудуть ще антисеміти тілько мандатів в першім колї, як минувшого року, се вправдї не можна наперед означити, але оно дуже правдоподібне. Вириняє тепер питанє: чи вибире антисемітска більшість знов свого проводира д-ра Люеґера бурмістром, чи прийме він мандат або схоче посадити на своє місце кого небудь, а коли прийме вибір, чи цїсар его затвердить? Про се ріжно толкують, та щось певного годї тут сказати.

Нїмеччина готовить ся сьвяткувати торжественно дня 21-го червня ювилей 25-лїтного істнованя парляменту. Сей рік взагалї богатий для Нїмеччини на ювилеї, але они не можуть якось перейти без ріжних непорозумінь. На такі непорозуміня заносить ся знов тепер при новім ювилею. Творцем нїмецкого парляменту був кн. Бісмарк, а ніхто як той сам Бісмарк зневажав парлямент і звів его силу на ніщо. Навіть тепер, де кн. Бісмарка давно вже усунено, не має нїмецкий парлямент тої поваги, яку повинен мати; на доказ сего досить буде згадати згірдливі слова цїсаря Вільгельма II. про него. Отже як же-ж спімнути на ювилею того Бісмарка? А що, коли социялїсти на торжестві задемонструють при оклику в честь цїсаря, як они се при кождій нагодї роблять? Цікаво, як схоче парлямент оминути сї немалі трудности при своїм ювилею.

Між француским кабінетом Буржоа а умірковавими републиканцями, котрих твердинею є сенат, пропасть збільшає ся з кождим днем. Щоби пімстити ся за наскрізь социялїстичну промову мінїстра торговлї Мезіре в Шальон, вибрано до комісиї для правительственного проєкту о доходовім податку на 33 членів 29 противників того проєкту. Як правительство француске з сего вийде, не знати наперед, бо там кождого дня дїє ся якась несподїванка. Поки-що виїхав Буржоа з президентом републики Фором до Ніцци. Для характеристики полїтичного положеня у Францiї подамо слова визначного полїтика кн. Вальдек-Русо, котрий майже що не став президентом републики; він на питанє, де шукати спасеня в заколотї, сказав: „Хиба у Версайлю!“ (значить на конґресї народнім).

Анґлїя тепер в клопотах. З Царгороду наспіла дипльоматична нота, в котрій взиває султан Анґлїю до полагодженя справи в Єгиптї. Але з тої ноти виходить таке, що Анґлїя повинна зречи ся свого впливу в краю над Нілем в користь Туреччини, взглядно иньших европейских держав. На таке візванє відповіла анґлїйска праса гордо, що Анґлїя не зрече ся своїх прав, бо певна, що найде між европейскими державами союзників, котрі вже нераз просто накидували ся їй з союзами. За таку безпідставну чванливість дістала анґлїйска праса належиту відправу від всїх иньших прас, бо правдою є, що нинї стоїть Анґлїя задля своєї торговельної полїтики відосібнено. Одно дивує при тім, іменно як могла Туреччина зважити ся на такий рішучий крок? Тут мимоволї насуває ся гадка, що до того спонукала її якась иньша держава. Тепер же котра? Росия, Франция чи Нїмеччина? Над сею загадкою розбиває собі тепер анґлїйска праса голову і не може прийти на певний слїд. Маємо отже тепер знов нову важну справу, котра завдасть полїтикам і прасї чимало роботи, поки она буде полагоджена.

Бельґія має нове мінїстерство. Дотеперішний президент мінїстрів де Бірлє, котрий був заразом мінїстром заграничних справ, подав ся

уряджені, як наші факультети медичні. Не розсуджаючи тут квестиї, чи женщина надає ся на лїкаря, думаю, що сего вимагає слушність і справедливість, аби такі кандидатки на будуче, по змінї наших приписів, бодай могли осягнути признанє своїх дипльомів докторских також і для нашого краю, скоро зложать всї строгі іспити при таких самих услівях, які обовязують мужеских кандидатів.

Найтруднїйша справа з відвідуванем наших висших шкіл. Вправдї женщини вже й тепер можуть ходити до тих шкіл, але в неконче відповідній формі. Они можуть бути допущені за згодою дотичного доцента яко госпітантки на поодинокі виклади, і справдї значне число женщин ходить на виклади в унїверситетах. Рівнож і під тим взглядом старає ся мінїстерство просьвіти винайти иньшу форму, щоби женщинам подати нагоду придбати собі наукове образованє в наших унїверситетах. Безперечно, що годї се зробити без певних застережень і длятого уважаю відповідним, вислухати найперше опінії всїх медичних виділів. Такої опінії не доручено ще доси мінїстерству просьвіти, тож і менї поки-що годї тут зазначити, як справа буде полагоджена. На кождий спосіб менї здає ся, а палата чейже сему притакне, що мінїстерство просьвіти зробило в тій справі все, що відповідало єї теперішному станови.“

Значить, коротко сказавши, наше теперішнє правительство не думає закладати ґімназиї для женщин, але за те хоче закладати висші школи дївочі (т. є. з пляном науковим меньше-більше таким, як у видїлових школах). Але проте правительство хоче якось і се полагодити, щоби дївчата могли складати також ґімназияльний іспит зрілости і вчити ся на унїверситетї; тілько не знає, чи позволити паннам вчити ся разом з хлопцями.

Так тепер та справа стоїть. Цікаво було би довідати ся, що про ту справу думають Русинки, а ще більше батьки, що мають дочок. Чи они все ще того переконаня, що у жінок довгий волос, а короткий розум? В иньших народів уже давно перестали вірити в сю пословицю.

Писав колись навіть Ґете:

Was die Frauen lieben und hassen,
Wollen wir ihnen gelten lassen;
Wenn sie aber urtheilen und meinen,
Das will uns wunderlich erscheinen.

Але той сам Ґете змалював кілька таких женщин (Леонори, Оттілїя, Шарлотта), що сьвідчать зовсїм против его верша. Дасть Біг, ще діждемо ся, як ученик ґімназияльний і учениця ґімназияльна будуть витати ся товариским словом: servus! — як рівний з рівною.

в димісию задля слабого здоровля. Він іменований амбасадором в Лісабонї; президентом мінїстрів став дотеперішний мінїстер фінансів Смет де Нає, а мінїстром заграничних справ де Фаверо. Кажуть, що з сею зміною в мінїстерстві має наступити завзятійша борба з социялїстами.

В Болгариї наступила тепер перерва по довгих короводах. Ми вже зазначили, що тепер іде головно о се, як поведе кн. Фердинанд Болгарию по помиреню з Росиєю. В мінїстерстві поміняли ся деякі мінїстри ресортами, а президент собраня Тодоров став мінїстром, мов в нагороду за успіх єго яко проводира звістної депутациї до Петербурга. Але кажуть, що полїтика мінїстерства зовсїм не змінить ся, а буде дальше йти до удержаня европейского миру. Ся постанова справдї дуже похвальна, але чи має кн. Фердинанд достаточну до сего силу? Росия удає, що їй зовсїм не залежало і не залежить на тім, аби зробити з Болгариї заборолo росийскої полїтики. Противно, урядова і півурядова праса твердить, що Росия стоїть на становищи берлиньского трактату. Болгария досить добре орґанїзована, щоби поступати самостійно, а сего бажає Росия, котра хоче миру, і всї єї змаганя ідуть до того, аби в Болгариї настав внутрішний і вінішний мир.

Загадково виглядає положенє на далекім Всходї, в Кореї. Король втік з сином добровільно до росийскої амбасади, а ворохобливий батько короля, котрому приписують повстанє, пішов примусово до того самого амбасадора — значить, цїла королївска родина пішла в гостину — до росийского амбасадора. Тепер прийшов корабель з 200 вояками і ті пішли в сторону головного міста Кореї, Сеул. Можна бути певним, що принадково той корабель з вояками не прийшов, лише після певного, добре уложеного пляну Росиї. Та на се не зможе Япан тихо сидїти. З того може прийти до колотнечі, котра немало займе навіть цїлу Европу.

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦЇ, дня 4. марта 1896.

Нова руска школа у Львові. При женьскім монастири Василіянок у Львові має вкоротцї отворити ся приватна видїлова школа від пятої до осмої кляси з викладовою мовою рускою.

Товариство буковиньских друкарів і складачів в Чернівцях вибрало на своїх загальних зборах дня 1-го с. м. новий видїл, до котрого ввійшли яко голова Іван Думперт, заступник голови Денис Бачиньский, касієр Клементій Кватковский, а яко видїлові Іван Вітюк, Сидір Віґлер, Олександер Костриж і Іван Хромовский.

Не все те правда, що на весїлю сьпівають, і не все те правда, що румунїзаторскі ґазети пишуть. Ще як би ширили сплетнї з невіжества, то можна би їм простити, коли-ж на жаль та „моральна" праса, котра признає собі право, другим говорити проповідь о моральности, сама свідомо грішить на кождім кроцї. Гріх той то не що иньше, тілько сплетнї і неправда. Не подобав ся їм торік кандидат на митрополита Чуперкович, вивели зараз против него справу божевільного монаха в Драгомирні і остатними словами зляли єго в Gaz. Buc., коли товариство Junimea мусїло забирати ся з даремної хати в резиденциї. Не подобав ся румунїзаторам ґраф Гоес, пішли в курс різні фальшиві телеґрами про єго перенесенє, на котрих не було анї слова правди. Бажали собі мати свого кандидата митрополитом, обдурили фальшивою телеґрамою одну нїмецку ґазету в Чернівцях для змірковання, який вітер віє. Невдоволені розсліджани справи ґімназиї в Сучаві і Іпотештах, повтаряють єї в друге і втрете то в соймі то в радї державній, очивидно в тім пересьвідченю, що хоч би в їх бесїдах не було слова правди, то все в радї державній лишить ся хоч слабеньке пересьвідченє, що нещасним Волохам дїє ся на Буковинї кривда... Тепер н. пр. зновили, що краєвого інспектора Тумлїржа, котрий задля своєї обективности єсть солию в очах Волохів, покликав мінїстер просьвіти до вислуханя єго оправданя. (Як звістно, бар. Василько жадав в парляментї усуненя Тумлїржа). Отже довідуємо ся від певних осіб, що се просто видумка і напасть. Інсп. Тумлїржа мінїстер зовсїм не покликував до себе. Сегоднїшна урядова Czernowitzer Ztg. доносить, що інсп. Тумлїрж виїхав з власної волї ще дня 24-го лютого, отже ще перед промовою бар. Василька, до Відня.

А вже що говорити про напасти такої Buk. Post, Gaz. Bucovinei і їх невідлучного товарища, „Бук. Вѣдомостей", на наші читальні, на наших послів, на всї наші стараня! Тут они себе взаїмно спомагають; надрукує одна ґазета брехню за Лужани, друга передрукову́є, а третя видрукує просту, безличну видумку за садаґурских читальників, то знов ті другі передруковують. Яке їхало, таке здибало! Тепер в Buk. Post читаємо, що в президента краю була депутация з Лужан з просьбою, аби посол Пігуляк не мав впливу на громадскі вибори в Лужанах! Ми з того були би тілько раді, коли би наші посли мали вплив на вибори громадскі, оно дуже придало би ся навіть, — але в тім випадку знати лише бажанє румунїзаторів, аби п. Пігуляка оклеветати і позбути ся як найскорше. Сподїваємо ся, що дотеперішні вчинки „дуже моральної" волоскої праси доволї навчили людий брати всї їх вісти осторожно. А ми знаючи докладно тутешні відносини, кажемо сьміло, що нема на Буковинї так неморальної праси, як орґани румунїзаторів і їх слуг, руских ренеґатів. Розуміє ся, з такою прасою і борба єсть неможлива. Добре то Гайне сказав:

Doch das Schrecklichste auf Erden
Ist der Kampf mit Ungeziefer,
Dem Gestank als Waffe dient:
Das Duell mit einer Wanze.

Нові грошї в Австро-Угорщинї. Правительство австрийске і угорске порозуміли ся вже що-до емісиї деяких нових паперових і срібних гроший. Срібна монета буде мати вартість 5 корон а величину талярів з часів Мариї Тереси; нові банкноти паперові в цїнї 10 корон заступлять теперішні „пятки", котрі поволи виходять з обороту.

Віче селяньске в Самборі, скликане на день 5-го с. м., не відбуде ся з наказу самбірского староства.

На шибеницю засудив суд присяжних в Самборі Василя Миколакова з Кагуєва за убійство власної жінки Розалиї. Она ще перед замужем не мала доброї слави, а потім жила в чоловіком в незгодї, так що Василь вкінци пішов до двора на службу. Коли одної ночи — так розповідає Василь — вертав він до дому і перелазив через якийсь пліт, напала Розалїя на него і грозила єго убити. Він підозрівав вже давно жінку, що она хотїла єго отруїти, отже щоби спасти ся, кинув єї тепер в ріку, де она втопила ся. Однак коли витягнено труп Розалиї з води, були очи і уста завязані хустиною. Миколаків перечить, мов би він завязав ту хустку. Суд присяжних признав єго одноголосно винним і на тій підставі засуджено єго на шибеницю. Він приняв сей засуд з резиґнацією і сказав лише слова: „Най віщають!"

Девять разів замужна! В селї Сект-Йоб на Угорщинї умерла сими днями Стефанїя Ґіґії, вдова по девятьох чоловіках. На похоронї єї явило ся майже цїле село, бо Ґіґїйова була через своїх девятьох чоловіків споріднена майже з цїлим селом.

Сьпів женщин в церквах. Париский митрополит кардинал Рішард видав наново розпорядженє, котрим забороняє ся женщинам сьпівати сольо і в хорах церковних в Парижи; виняток становлять богослуженя маєві. Таке право ухвалено ще в XIII. віцї, але опісля папа Клементій XIV. позволив женщинам сьпівати в церквах; від того часу задержав ся той звичай. Однак в послїдних часах вийшли з того зґіршаючі випадки. В великій церкви Нотр Дам в Парижи сьпівала артистка панна Сандерсен, а підчас єї сьпіву прибувала публика мов на яке видовище і заховувала ся мов в театрі; в иньших церквах париских прийшло навіть до того, що оплескували артистку і кричали „ще раз!" Така профанация сьвятинь спонукала кардинала Рішарда видати згадану заборону. — В наших церквах є подекуди зорґанїзований сьпів і той справдї причиняє ся до величавости богослуженя, однак на жаль треба сказати, що нераз приходить ся з церкви втїкати, лише задля „сьпіву" ріжних сьпіваків і сьпівачок, у котрих — що правда — нерви здорові і голоси сильні, але що сильне, то не конче мусить бути красне. А як нераз дяки сьпівають! Треба мати здорові нерви, аби їх слухати довго.

Телеґрами „Буковини".

—o—

З дня 4-го марта 1896 року.

Відень. Вчера привезено тїло архикнязя Альбрехта Сальватора і виставлено в двірскій каплицї.

Відень. В палатї послів почали ся наради над буджетом мінїстерства фінансів. Мінїстер Білиньский піднїс потребу обороту касового і заповів, що в слїдуючім буджетї буде полагоджена справа надвишок касових. Правительство узнає вагу податкової реформи, котра буде у відповіднім часї полагоджена; потрібна також більша правительственна акция для рільників, але треба передовсїм дбати о опроцентоване капіталу. При нагодї податкової реформи прийде під нараду також стягане податків. Правительство мусить жадати підвисшеня податку від горівки і пива, але з того прийде користь головно для краєвих податків. Удержавненє північно-західної зелїзницї вийшло на користь держави. В справі австро-угорскої угоди треба зважати на справедливість і одноцїльність держави. Тут є міродайні три уваги: австрийскі інтереси, угорскі інтереси і дуже важний загально-державний інтерес в задержаню економічної одноцїльности. При колїзиї інтересів обох держав треба знайти вихід на підставі справедливости, а до сего потрібно часу, супокою і терпеливости, бо прецінь справедлива угода є немов природною конечностию для цїлої держави. Правительство думає лише про обовязок, звести інтереси Австро-Угорщини справедливо разом. Мінїстер відкликав ся до довіря парляменту до правительства, котре старати ме ся дійти до справедливої угоди.

Будапешт. Угорский сойм відкинув всї опозицийні внесеня против австро-угорскої угоди.

Катовицї. В ночи вибух огонь в закопі Клеофас; доси найдено 21 мертвих; доля решти 100 людий доси незнана.

Рим. Ґенерал Баратієрі напав на абесиньску армію, але мусїв ся відтягнути перед перемагаючою силою противника. Страти Італїянцїв доси ще не знані.

Льондон. Вчера відбули ся в Кінсфель великі збори в користь мирового суду в анґлїйско-американьскій справі; на зборах було богато Американцїв.

Мадрид. Головний командант на Кубі Вайлер надїє ся, що не буде потреби рішати щось важного супротив рішеня американьского сенату.

Новий Йорк. Herald доносить, що президент Клевленд є противний рішеню резолюциї.

Рим. Після Popolo Romano рішив кабінет подати ся в димісию. Очікують справозданя ґенерала Бальдісcера, щоби покликати мінїстерство до одвічальности за недбалість в Африцї. Баратієріого мають відкликати з Африки. З нагоди вістий з Африки урядили кілька міст манїфестациї.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 2-го марта 1896.

		Львів.				*Чернівцї.*		
Пшениця . .	від	7.30	до	7.80	від	7.60	до	7.70
Жито . . .	„	6.25	„	6.50	„	6.20	„	6.25
Ячмінь бров. .	„	5.—	„	6.—	„	4.80	„	4.90
Ячмінь простий	„	4.50	„	5.—	„	5.50	„	5.75
Овес . . .	„	5.30	„	5.90	„	5.10	„	5.25
Ріпак . . .	„	8.20	„	8.75	„	9.25	„	9.50
Горох . . .	„	6.—	„	8.—	„	5.—	„	6.—
Вика . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.25	„	4.75	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	25.—	„	32.—	„	29.—	„	33.—
Конюшина біла	„	45.—	„	65.—	„	0.—	„	0.—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	40.—	„	0.—	„	0.—
Кукуруза нова	„	5.—	„	5.50	„	4.55	„	4.65

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселиці, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова .	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселиці .	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.